

Reducer produktionsomkostningerne*Chefkonsulent Susanne Clausen, SEGES Kvæg***promilleafgiftsfonden**
for landbrug

Den første 1. april 2015 skete det, som mange landmænd havde set frem til. Mælkekvoten var væk. Væk var samtidig bekymringerne om, at kvoten blev overskredet, væk var behovet for hårde opbremsninger, fordi en kvoteoverskridelse truede. Væk var spekulationerne om, hvad prisen på mælkekvote mon ville være på den kommende børs. Og væk var også omkostningerne til køb af mere kvote. Det sidste var ikke et ubetydeligt beløb – 50 øre kostede det i gennemsnit at købe kvote på kvotebørsen fra 1997-2014.

Med kvoternes ophør den 1. april kom der muligheder. Mulighed for at få fuld gevinst af en stigning i køernes ydelse, mulighed for fuld økonomisk værdi af at malke tre gange, mulighed for at udvide antallet af køer og dermed udnytte kapaciteten bedre. Derfor steg mælkeproduktionen i Danmark med 4,1 % efter kvoternes ophør i forhold til året før.

Frihed! Frihed til at kunne gøre det, som var bedst lige netop på ens egen bedrift. Den følelse vil mange formentlig kunne nikke genkendende til. Men frihed har en pris! EU beskytter ikke i nær samme grad mælkeprisen mod store udsving. Med frihed følger derfor også ind i mellem økonomisk smerte.

Og smerte er det, som mange producenter føler lige nu, hvor markedet er ude af balance som følge af for stort udbud i forhold til efterspørgslen. Danske mælkeproducenter må sande, at mælkekvotens ophør også har givet deres europæiske kolleger frihed – frihed til at øge produktionen på et tidspunkt, hvor efterspørgslen er lav.

"Benhårdt udskilningsløb", "Europæiske mælkeproducenter kæmper om, hvem der skal producere i fremtiden", "Hvem kan holde ud?" – er blot nogle overskrifter i pressen. Nogle tænker måske, at svaret på disse spørgsmål er: *"Hvem har de laveste omkostninger"* – men så enkelte er det ikke. Mange forhold har betydning for, hvor mælken bliver produceret, hvor omkostningerne er en af dem.

Danske mælkeproducenter ligger ikke i top, men heller ikke i bunden, når det gælder omkostningerne. De er dog umiddelbart mere sårbare overfor lave priser.

Der er stor forskel mellem de danske bedrifter (– og sandsynligvis også de udenlandske), når det gælder omkostningerne ved at producere. Der er noget at arbejde med – og måske endnu mere vigtigt, der er noget at arbejde med, som vil have effekt på kort eller kortere sigt.

"Det handler om at blive lige så god som de bedste" lyder det ofte. Det er ikke nok! De bedste har også brug for at blive bedre, hvis de med økonomisk succes skal producere mælk under markedsvilkår. Kan vi hente inspiration fra andre brancher med hensyn til, hvordan det kan ske?